

ความหมาย “ประชาธิปไตย” กับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ Meaning "Democracy" with Democratic Constitutional Court

พระมหาไทยน้อย ญาณเมธี¹ และพระศิลาศักดิ์ สุขเมธี²

Phramaha Thainoi Yanamethi and Phra Silasak Sunato

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด²

Roi-Et Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Mahamakut Buddhist University, Roi-Et Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: nikkybaty2012@hotmail.com

บทคัดย่อ

คำว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยกรีกโบราณและได้มีวิวัฒนาการในประเทศต่างๆ ทั่วโลก มาจนมาถึงปัจจุบันโดยการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนี้เป็นรูปแบบการปกครองที่ผู้คนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นการปกครองที่ดีและเหมาะสมที่สุดในโลกยุคปัจจุบัน

ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ดังนั้น เนื้อหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงต้องมีความเป็นประชาธิปไตยโดยการเขียนหลักการต่างๆ ของหลักประชาธิปไตยในรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้คงสถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องมีองค์กรหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายในลำดับชั้นที่ต่ำลงไป ไม่ให้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญองค์กรที่ทำหน้าที่ดังกล่าวก็คือ ศาลรัฐธรรมนูญนั่นเอง

เพราะฉะนั้นจึงถือได้ว่า เมื่อเนื้อหาแห่งหลักประชาธิปไตยนั้นถูกกำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญศาลรัฐธรรมนูญในฐานะผู้พิทักษ์รัฐธรรมนูญ จึงเป็นผู้พิทักษ์หลักการประชาธิปไตยของประเทศไทยไปด้วยนั่นเอง ดังนั้นการศึกษาความหมายของประชาธิปไตยจากการให้ความหมายของนักวิชาการท่านต่างๆ และการให้ความหมายของประชาธิปไตยผ่านคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเข้าใจความหมายของประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: ประชาธิปไตย; วินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

Abstract

Democracy is a long regime since ancient Greece and has evolved in many countries around the world until now. This democratic rule is a form of government that most people consider to be. Good governance and the best in the world today.

Thailand is a democratic country and the constitution is the highest law in the country. So the content of the Thai Constitution must be democratic, by writing the principles of such a principle. To maintain the highest legal status of the constitution requires an organization.

So when considering the content of democracy in the Constitution, the Constitutional Court as the protector of the Constitution is the protector of democratic principles in Thailand. Therefore, the study of the meaning of democracy as defined by scholars and the meaning of democracy through the ruling of the Constitutional Court is very necessary to understand the meaning of democracy as a whole. Development of democracy in Thailand in the future.

Keywords: Democratic; Constitutional Court

1. บทนำ

สภาพปัจจุบันทางการเมืองไทยถึงระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเหตุปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากจนทำให้การพัฒนากระบวนการปกครองแบบประชาธิปไตยยังคงมีปัญหาอุปสรรคที่ไม่อาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยนี้มีรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันสมบูรณ์ซึ่งบริบททางการเมืองในอดีตจะพบว่าประเทศไทยเปลี่ยนจาก “รัฐกษัตริย์” (ราชาธิปไตย) ก่อน 24 มิถุนายน 2475 มาสู่ “รัฐราชาธิปไตย” (อมาตยาธิปไตย) และเปลี่ยนผ่านมาจนถึงยุคที่ชนชั้นนักธุรกิจมีอำนาจเงินเข้ามาสู่วงการเมืองได้ตาม

ตำแหน่งและอำนาจทางการเมืองหรือที่เรียกว่า “ธนาธิปไตย” ในปัจจุบัน “ประชาธิปไตย” ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการอ้างความต้องการของประชาชนจากกลุ่มธนาธิปไตยมาตลอด

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ขณะนี้ เมื่อมองเพียงรูปแบบอาจกล่าวได้ว่า เป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับหนึ่ง เพราะมีการเลือกตั้งตามครรลองประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกแต่ในความเป็นจริงเป็นระบอบการปกครองที่นักธุรกิจที่มีอำนาจเงินควบคุมพรรคการเมืองดำเนินธุรกิจการเมืองผ่านกลไกทางกฎหมายทำให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยต้องพบกับปัญหา

มากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาเฉพาะตัวของบุคคลที่เข้ามามีบทบาททางการเมือง เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือแม้กระทั่งสมาชิกวุฒิสภา ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่จะนำไปสู่การขาดความสมบูรณ์ของระบอบประชาธิปไตย จนนำมาสู่วิกฤติทางการเมืองการปกครอง และการขาดวินัยในหลักนิติรัฐ นิติธรรม พฤติกรรมการใช้อำนาจรัฐในทางนิติบัญญัติ และการบริหารราชการแผ่นดินของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ ล้วนสร้างความเคลือบแคลงสงสัย รวมถึงความเหมาะสมในการกระทำทั้งสิ้นไม่ว่าการกระทำนั้นจะยกเอาผลประโยชน์ของประชาชนมากล่าวอ้างสักเพียงใด ซึ่งเป็นสิ่งที่แฝงเร้นได้อย่างไม่ยากเย็นนัก แม้กระนั้นพฤติกรรมที่แสดงออกยังมีได้เอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างแท้จริงมีการช่วงชิงอำนาจกันระหว่างนักการเมือง การทุจริตคอร์รัปชัน การแสดงพฤติกรรมอหังการไม่สนใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมายใช้การปลุกกระดมปลุกปั่นประชาชนให้หลงเชื่อในเรื่องผิดๆ โน้มน้าวให้เข้าด้วยกันตนเพื่อใช้เป็นเกราะกำบังจนเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองไม่ยอมรับอำนาจตุลาการสร้างบรรทัดฐานด้วยลัทธิอารยะขัดขืนที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม ล้วนเป็นตัวบ่อนทำลายประชาธิปไตยมากกว่าการเรียกหาเพื่อให้ได้มาจริงๆ

ประชาธิปไตยในความหมายที่ถูกต้องจึงจำเป็นต้องถูกสถาปนาขึ้น และได้รับการยอมรับในฐานะเป็นระบอบการปกครองรูปแบบหนึ่งและเป็นวิถีการดำรงชีวิตในสังคมแบบหนึ่งที่สมควรต้องถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปกครอง

ประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนมิใช่ถูกใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อเข้าสู่อำนาจการปกครองของคนบางกลุ่ม และเพื่อให้ประชาธิปไตยมีความหมายอย่างถูกต้องแท้จริงโดยนัยของแนวคิดทฤษฎี และความหมายทางวิชาการดังกล่าวในประเด็นต่อไป

2. ประชาธิปไตย : แนวคิดทฤษฎีและความหมาย

ศาสตราจารย์ปรีดี พนมยงค์ให้ความหมายของคำว่าประชาธิปไตยเบื้องต้น สำหรับสามัญชนไว้ว่า “ประชาธิปไตย” ประกอบด้วย คำว่า “ประชา” หมายถึง หมู่คนคือปวงชนกับ คำว่า “อธิปไตย” หมายถึง ความเป็นใหญ่ คำว่า “ประชาธิปไตย” จึงหมายถึง “ความเป็นใหญ่ของปวงชน”

ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ไว้ในหนังสือพจนานุกรมของทางราชการว่า “แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่”

ทั้งนี้พึงเข้าใจว่า การที่ปวงชนจะมีความเป็นใหญ่ในการแสดงมติได้ก็จำเป็นที่ชนทุกคนรวมกันเป็นปวงชนนั้นต้องมี “สิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ชน” อันเป็นสิทธิและหน้าที่ตามธรรมชาติของทุกคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ คือ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ซึ่งมนุษย์จะต้องใช้พร้อมกันกับหน้าที่มิให้เกิดความเสียหายแก่เพื่อนมนุษย์อื่นและหมู่คนอื่นหรือปวงชนเป็นส่วนรวมถ้าชนส่วนมาก ซึ่งเป็น “สามัญชน” ถูกตัดสิทธิมนุษยชนโดยให้มีหน้าที่แต่อย่างเดียวสามัญชนก็มีลักษณะ

เป็นทาสหรือข้าไพร่ของชนส่วนน้อย ซึ่งมีสิทธิใหญ่ยิ่งหรือ “อภิสิทธิ์ชน” แบบการปกครองจึงไม่ใช่ประชาธิปไตย ถ้าสามัญชนมีสิทธิมนุษยชนอย่างเดียวกันโดยไม่มีหน้าที่ที่มนุษย์ชนแบบการปกครองก็เกินขอบเขตของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย (ประชา+อธิปไตย) แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy คำนี้มาจากคำว่า Demokration ซึ่งมาจากคำว่า Demos (ประชาชน) และ Cratos (การปกครอง) ในภาษากรีกแปลว่า การปกครองของประชาชนดังที่อดีตประธานาธิบดีลินคอล์นของสหรัฐอเมริกาเคยกล่าวไว้เป็นเสมือนคำคมว่า “รัฐบาลประชาธิปไตย คือ รัฐบาลของประชาชนเพื่อประชาชนและโดยประชาชน” ซึ่งหมายถึงระบบการปกครองตามอุดมคติระบบหนึ่งที่รัฐบาลในระบบประชาธิปไตยจะให้โอกาสอันเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิตการแสวงหาความสุข เป็นต้น (Hirunto, 1999 : 2-3)

นอกจากนี้ “ประชาธิปไตย” กำหนดเป็นฐานะใหญ่ๆ ได้ 3 ฐานะด้วยกัน ได้แก่ เซึ่งความคิดรูปแบบการปกครอง และวิถีชีวิตโดยอธิบายเพิ่มเติมสังเขปคือ

1. ในฐานะเป็นปรัชญา (Philosophy)

ทฤษฎีหรืออุดมการณ์ทางการเมืองประชาธิปไตยในความหมายนี้มุ่งเน้นไปในเรื่องของความคิดเป็นสภาพทางมนोरกรรม ทั้งของผู้นำและคนทั่วไปคือ ทั้งของผู้บริหารประเทศและพลเมืองทั่วไป

2. ในฐานะเป็นรูปแบบการปกครอง (Forms of Government) เป็นการพิจารณาประชาธิปไตยในเชิงโครงสร้างของรัฐบาลแบบ

ประชาธิปไตยเช่นเป็นระบบรัฐสภาเป็นระบบประธานาธิบดี

3. ในฐานะเป็นวิถีชีวิต (Way of life)

หมายถึง วิถีทางแห่งการยอมรับเสียงข้างมาก ความมีใจกว้าง การมีขันติธรรม การไม่ใช้ความรุนแรง และการเอาใจใส่ในกิจการบ้านเมือง (การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง) อันเป็นเรื่องการประพัตติในสังคม (Wirasai, et al., 1997 : 255) จากที่ได้นิยามความหมายของคำว่า ประชาธิปไตยข้างต้น บ่งบอกถึงลักษณะที่สำคัญอยู่ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย คือประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐอาจใช้อำนาจทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้

2. ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมายตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

3. การดำเนินการต่างๆ ของรัฐนั้นคือเอามติของเสียงข้างมากเป็นเครื่องตัดสินแต่ในขณะเดียวกันเสียงข้างน้อยหรือคนส่วนน้อยของรัฐจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายที่ป้องกันมิให้ประชาชนส่วนใหญ่กดขี่ข่มเหงอย่างผิดกฎหมายและผิดทำนองครองธรรม

4. กระบวนการของประชาธิปไตยคือวิธีการปกครองซึ่งได้รับความยินยอมพร้อมใจของประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งแสดงออกในรูปของการเลือกตั้งการอภิปรายการออกเสียงประชามติการเสนอร่างกฎหมายของประชาชน เป็นต้น

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวถึง “ประชาธิปไตย” ไว้ในหนังสือกระบวนการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาคนไปสู่ประชาธิปไตย โดยได้นิยามไว้
 อย่างน่าฟังยิ่งว่า เมื่อพูดถึงประชาธิปไตยถ้ากล่าว
 ถึงความหมายมีวิธีพูดง่ายๆ อย่างหนึ่งคือ ยกเอา
 วาทะของประธานาธิบดีลินคอล์นมาอ้างเพราะคน
 ชอบและรู้จักกันมากคือวาทะที่ว่า “ประชาธิปไตย
 เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน
 เพื่อประชาชน” วาทะนี้คนจำได้แม่นยำพูดกัน
 คนมักมองความหมายในแง่ของความรู้สึกที่เริ่มต้น
 ว่าตนเองจะได้ เช่น ได้สิทธิได้อำนาจหรือได้ความ
 เป็นใหญ่ในการที่จะเป็นผู้ปกครองแต่อีกแง่หนึ่ง
 ที่ไม่ค่อยได้มองคือ “ความรับผิดชอบ”

จากวาทะลินคอล์นนั้น พระธรรมปิฎก
 มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ที่ว่าประชาธิปไตยเป็นการ
 ปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อ
 ประชาชนนั้น เป็นการเตือนให้รู้สึกตัวด้วยว่า
 คุณภาพของประชาธิปไตยอยู่ที่คุณภาพของ
 ประชาชน เพราะว่าโดยปกติคุณภาพของการ
 ปกครองย่อมขึ้นอยู่กับผู้ปกครองเป็นสำคัญด้วยว่าใน
 สมัยก่อนการปกครองอยู่ในกำมือของผู้ปกครอง
 โดยตรง คุณภาพของประชาธิปไตยก็วัดได้จากผู้
 ปกครองนั่นเอง แต่ในสมัยนี้ในเมื่อประชาชนมา
 เป็นผู้ปกครองบ้านเมืองจะเป็น นอย่างไร
 ประชาธิปไตยจะมีคุณภาพแค่ไหนอยู่ที่คุณภาพของ
 ประชาชนเป็นสำคัญ (Phra Brahmagunabhorn
 (P. A. Payutto), 2000 : 3)

กล่าวสรุปได้ว่า พระธรรมปิฎกได้นิยาม
 ประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญในแง่คุณภาพของ
 ประชาธิปไตยเป็นหลักโดยเน้นว่า “ถ้าประชาชนมี
 คุณภาพดีประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วยถ้า
 ประชาชนมีคุณภาพต่ำประชาธิปไตยก็จะเป็น

ประชาธิปไตยอย่างเลวด้วย เพราะว่าคุณภาพของ
 ประชาธิปไตยขึ้นต่อคุณภาพของประชาชนแล้ว
 คุณภาพของประชาชนขึ้นต่อการศึกษา” (Phra
 Brahmagunabhorn (P. A. Payutto), 2000 : 4)

สำหรับอริสโตเติล (Aristotle) ให้คำจำกัด
 ความของประชาธิปไตยไว้ว่า ประชาธิปไตยคือ
 สภาวะที่คนที่เป็นไทยและคนยากจน ซึ่งมีจำนวน
 มากในสังคมได้รับมอบหมายให้กำอำนาจของรัฐ
 ไว้ในมือประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์ที่สุด ได้รับการเรียก
 เช่นนั้นได้ ก็เพราะมีสภาพแห่งความเสมอภาค
 ปรากฏอยู่ในที่นั้น และกฎหมายของรัฐมุ่งรับรอง
 ความเสมอภาคนั้นและเพราะว่าคนยากจนจะไม่
 ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายต่ำต่อยกว่าคน
 ร่ำรวยหรือว่าอำนาจสูงสุดจะต้องอยู่ในกำมือ
 ของฝ่ายใด แต่ทั้งสองฝ่ายจะมีส่วนใช้อำนาจนั้น
 ด้วยกัน ถ้าคนส่วนใหญ่เห็นว่าเสรีภาพและความ
 เสมอภาคจะมีอยู่ในประชาธิปไตยแล้วทุกแผนการ
 ของรัฐบาลจะต้องเปิดประตูให้ประชาชนทุกคน
 ดังนั้น ที่ใดที่เป็นประชาชนเป็นฝ่ายข้างมากและ
 สิ่งที่เขาหลงคะแนนแล้วจะเป็นกฎหมาย
 จึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่า ในสภาวะเช่นนั้นก็ควรจะ
 เรียกได้ว่า เป็นประชาธิปไตย (Raksasat, et al.,
 1996 : 9)

จากคำจำกัดความนี้ จะเห็นได้ว่า
 การปกครองแบบประชาธิปไตยตามทัศนะของ
 อริสโตเติลก็คือ การประนีประนอมระหว่างคนที่
 เป็นเสรี ทั้งที่ร่ำรวยและเป็นคนจนให้ร่วมกันใช้
 อำนาจปกครองประเทศและการที่คนข้างมากจะ
 ช่วยกันลงคะแนนตัดสินกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการ
 ออกกฎหมายเหล่านี้จะรับรองความมีเสรีภาพและ

ความเสมอภาคระหว่างคนจนกับคนรวย

ซมิทเตอร์ และคาร์ล (Phillippe C Schmitter and Tery Lynn Karl) อธิบายถึงองค์ประกอบของประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ร่วมกันมากน้อยเพียงใดน่าจะเป็นรูปแบบใดสามารถบ่งชี้ได้ด้วยองค์ประกอบ 11 ประการคือ

1. ความเห็นสอดคล้องกันประชาชนส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องในเป้าหมายสำคัญของรัฐบาลเพียงใดแม้จะมีบางคนไม่เห็นด้วย

2. การมีส่วนร่วมในหลักการประชาชนทุกคนต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง แม้ในทางปฏิบัติทุกคนจะไม่มีบทบาทเท่าเทียมกัน

3. ช่องทางที่จะแสดงความคิดเห็นพลเมืองแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มต้องมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะแสดงความพอใจในการกระทำของผู้บริหาร

4. การสนองตอบความต้องการประชาชน ผู้ปกครองประเทศไม่อาจปฏิบัติตามที่ประชาชนต้องการได้ทุกอย่างแต่ในที่สุดก็ต้องรับผิดชอบต่อการบริหารของตนผ่านกระบวนการเลือกตั้งสม่ำเสมอและยุติธรรม

5. การปกครองโดยคนฝ่ายข้างมาก การตัดสินใจของรัฐบาล ควรเป็นไปตามเสียงข้างมากถ้าไม่ทำตามเสียงข้างมากที่สุดจะต้องอธิบายเหตุผลได้

6. อำนาจอธิปไตยของรัฐสภา ซึ่งมีหน้าที่ตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับอาจไม่ใช่องค์กรที่มีอำนาจสูงสุดเพราะอาจมีองค์กรอื่นมาร่วมใช้อำนาจชี้ขาด

ด้วย เช่น ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการหรือองค์กรอื่นๆ องค์กรเหล่านี้ก็ต้องร่วมรับผิดชอบด้วย

7. รัฐบาลฝ่ายพรรคการเมืองผู้ปกครองควรผ่านการเสนอชื่อแต่งตั้งและควบคุมโดยพรรคการเมืองที่จัดการภายในอย่างดีเพื่อที่จะจัดตั้งรัฐบาลที่มีประสิทธิผลได้ง่าย ถ้าพรรคการเมืองอ่อนแอหรือไม่มีส่วนแต่งตั้งผู้บริหารรัฐบาลก็คงไม่มีประสิทธิผล

8. พหุนิยมกระบวนการทางการเมืองควรจะผ่านการกลั่นกรองของกลุ่มเอกชนที่เป็นอิสระทำการโดยสมัครใจหลายกลุ่มเหลื่อมล้ำกันเพื่อมิให้มีการผูกขาดการเป็นตัวแทน

9. การกระจายอำนาจเป็นแบบสหพันธ์รัฐ มีรัฐบาลกลาง รัฐบาลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น ไม่จำเป็นสำหรับประเทศประชาธิปไตยทุกประเทศแต่อย่างน้อยต้องมีการกระจายอำนาจในด้านพื้นที่หรือหน่วยปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ไม่ให้มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป

10. หัวหน้าฝ่ายบริหารอาจจะเป็นแบบคนเดียวหรือเป็นคณะรัฐมนตรี อาจได้รับเลือกโดยตรงหรือผ่านองค์กรอื่น และมีการรวมอำนาจบริหารไว้ในมือไม่มากก็น้อยแต่ในที่สุดแล้วบุคคลนั้นหรือคณะนั้นก็ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

11. การตรวจสอบและถ่วงดุลรัฐบาลประชาธิปไตยต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจโดยไม่จำเป็นต้องแบ่งเป็นหลายองค์กรให้ถ่วงรั้งกันเอง แต่อย่างน้อยก็ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนทั้งประเทศ

ระบอบประชาธิปไตยในโลกปัจจุบันมี

หลายรูปแบบ หากนำเอาองค์ประกอบทั้ง 11 ประการข้างต้นมาพิจารณา จะทำให้เห็นถึงความ เป็นประชาธิปไตยของประเทศต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับประเทศไทยนั้นประชาธิปไตย จะดำรงอยู่ในรูปแบบใดท่ามกลางกระแสการต่อต้านรัฐบาลที่ถูกกล่าวหาว่า บริหารราชการด้วยความฉ้อฉลเริ่มตั้งแต่กระบวนการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตมีการซื้อขายเสียงซื้อตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ หรือสัญญาว่า จะให้ผลประโยชน์ทางการเมืองแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครที่มีศักยภาพเพื่อให้เข้ามาร่วมกันจัดตั้งเป็นรัฐบาลและออกนโยบายที่หวังผลทางการเมือง โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายต่อประเทศชาติไว้ซึ่งวินัยทางการเงินการคลังไม่พึงเสียหายทดทานจากฝ่ายเสียงข้างน้อยออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของญาติพี่น้องวงศ์วานญาติและพวกพ้องหมู่มิตรเพียง

3. ประชาธิปไตย (ใหม่) กับบริบทการเมืองไทย

ประชาธิปไตยแม้จะเกิดขึ้นกว่า 2,000 ปี ในสมัยกรีกโบราณช่วงแรกไม่ได้รับความนิยมมากนัก และถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งในยุคที่สหรัฐอเมริกาได้รับเอกราชจากอังกฤษในคริสต์ศตวรรษที่ 18 แม้หลายในยุโรปอย่างมากในคริสต์ศตวรรษที่ 19 นานาประเทศใช้ระบอบประชาธิปไตยแทนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1941 ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะอุบัติขึ้นเหลือประเทศที่ยังคงใช้ระบอบการปกครองนี้เพียง 11 ประเทศเท่านั้น

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง มีประเทศ

ที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งจำนวนมากและครอบคลุมประชากรถึงร้อยละ 40 ของประชากรโลก แต่กลับมีภัยคุกคามเกิดขึ้นมากมายสร้างปัญหาให้กับสังคมและทำลายความหมายเชิงคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย เช่น

1. การอาศัยประชาธิปไตยทำลายสมดุลระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากประเทศประชาธิปไตยประชาชนบริโภคเสรีภาพ จนประมาทมองไม่เห็นภัยจากการคุกคามของฝ่ายอื่น แต่ละคนพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัวในฐานะที่เป็นวัตถุนิยมความสุขทั้งหมดขึ้นอยู่กับปริมาณของวัตถุนิยมความสุขที่ต้องการมาด้วยเงินและกับปริมาณเสรีภาพที่ตนมีอยู่เมื่อต่างคนต่างแสวงหาทรัพย์ และแก่งแย่งกันคนที่อ่อนแอและโง่เขลากว่าก็ยิ่งเสียเปรียบรัฐบาลก็พยายามเห็นดีเห็นงามไปกับการขยายเสรีภาพส่วนบุคคลออกไปเรื่อยๆ มอมเมาด้วยสวัสดิการที่จับต้องได้จากงบประมาณที่มาจากภาษีของประชาชนเพียงเพื่อให้ได้ประโยชน์ทางการเมืองและชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยมีได้ใส่ใจกับความเสียหายในด้านต่างๆ ที่จะตามมา

2. การปกครองระบอบประชาธิปไตยในอุดมคติ คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองบ้านเมืองโดยตรง แต่การปฏิบัติตามอุดมคติไม่อาจทำได้แม้แต่ในสมัยกรีกโบราณเพราะประชาชนส่วนน้อยเท่านั้นที่มีอำนาจและมีส่วนในการปกครองโดยตรงประชาชนส่วนใหญ่มีสิทธิเพียงการใช้อำนาจอธิปไตยของตนผ่านกระบวนการเลือกตั้งเพียงชั่วคราว หย่อนบัตรลงในหีบเลือกตั้งเท่านั้น เมื่อกระบวนการเลือกตั้งเสร็จสิ้นได้ตัวแทน

แล้วตัวแทนจะอย่างไรก็ไม่มีโอกาสจะควบคุมได้ อื่นนอกจากจะคอยเพียงการเลือกตั้งครั้งต่อไป ถ้าผู้แทนคนนั้นไม่ดีก็ไม่ต้องเลือกให้เข้าไปทำหน้าที่ อีกแต่ระหว่างการมอบอำนาจให้เป็นตัวแทนนั้นเขา ทำอย่างไรประชาชนได้ประโยชน์อย่างไรประเทศชาติเสียหายเพียงใดประชาธิปไตยมิได้สร้างกลไก ในการป้องกันระบอบที่ยังอย่างมีประสิทธิภาพและ ใช้เวลาเล็กน้อยเฉกเช่นเมื่อครั้งมอบอำนาจให้แต่ อย่างไม่

3. ประชาธิปไตยมิได้สร้างระบบควบคุม อย่างรอบคอบโดยกฎหมายเพื่อขจัดความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายอำนาจทางการเมืองให้มีการถ่วงอำนาจ ส่งผลให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจ สามารถสะสมอำนาจจนเป็นอันตรายต่อการ ปกครองอาศัยการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ ถ้าหากรัฐบาล หรือผู้มีอำนาจรัฐปราศจากความ รับผิดชอบเสียงข้างมากอาจไม่สนใจสิทธิของเสียง ข้างน้อยชนิดที่เรียกว่า เป็นเผด็จการโดยเสียงข้าง มากก็เป็นได้

ในประเทศไทยประชาธิปไตยกำลังเป็นสิ่งที่ ถูกเรียกหาอย่างอื้ออึงจากประชาชนที่ถูกชักนำ ให้แบ่งฝ่ายอย่างชัดเจนมากขึ้น การห้าห้ากันทาง ความคิดอุดมการณ์ และพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นการทำลายประชาธิปไตยมากกว่าการที่จะ อ้ารับไว้ซึ่งระบอบอย่างที่ต้องการประชาชนถูกใช้ เป็นอุปกรณ์สำหรับความสมบูรณ์ในการเลือกตั้งถูก กำหนดให้เป็นผู้รับเศษผลประโยชน์จากนโยบาย ของนักการเมืองที่ต้องการประโยชน์มหาศาล (ทุจริต) ในโครงการนั้นและถูกใช้ให้เป็นฐานในการ ถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายการเมือง

การกระทำในความพยายามฆ่าเรา ประชาธิปไตยของกลุ่มการเมืองภายใต้ระบอบ “ธนาธิปไตย” ได้ร่วมกันเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไข เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไข เพิ่มเติม ว่าด้วยที่มาของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งสมาชิกบางพรรคการเมืองได้ขอให้ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มา ซึ่งอำนาจในการปกครอง โดยไม่เป็นไปตามวิถีทาง ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีผลเป็นการ เปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยอาศัย กระบวนการทางรัฐสภาที่ไม่ชอบ อาทิ การเสนอ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อที่ประชุมรัฐสภา คนละฉบับ กับฉบับที่ได้ยื่นต่อสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรมีการกำหนดหลักเกณฑ์การยื่น คำแปรญัตติภายใน 15 วัน นับจากวันที่รัฐสภารับ หลักการอันเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญและข้อ บังคับการประชุมรัฐสภาที่มีการตัดสิทธิการอภิปราย ของสมาชิกรัฐสภามีการใช้สิทธิลงคะแนนของ สมาชิกรัฐสภาแทนกัน (เสียบบัตรแทนกัน) ตลอดจน การเสนอปิดอภิปราย ทั้งที่สมาชิกอีกจำนวนมากซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ยังไม่ได้ใช้สิทธิ อภิปราย และอีกหลายประการที่ไม่เคยปรากฏ มาก่อนนับแต่มีการปกครองระบอบนี้ขึ้นใน ประเทศไทย ซึ่งการแก้ไขนี้เพียงเพื่อจะทำให้หลัก การสำคัญตามระบอบประชาธิปไตยถูกทำลายลง เพื่อประโยชน์ของตนเอง และพวกพ้อง โดยไม่ สนใจต่อการคัดค้าน

ในขณะที่เดียวกันพฤติกรรมกระทำที่ไม่

ขอบของรัฐบาลก็ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ต่อประชาชนหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นกรณีการทุจริตโครงการของรัฐบาลเป็นจำนวนมากทั้งที่ถูกนำเข้าสู่กระบวนการฟ้องร้องต่อศาลยุติธรรมและส่งให้องค์กรอิสระ ทำการตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดกำหนด เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือ ป.ป.ช. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือ สตง. ทำให้กลุ่มผู้นำการชุมนุมของ “คณะกรรมการประชาชนเพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขหรือ กปปส.” ร่วมกับผู้ชุมนุมปฏิเสธการเลือกตั้งและเรียกร้องให้จัดตั้งสภาประชาชนเพื่อปฏิรูปการเมืองเสียก่อน ซึ่งฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มผู้สนับสนุน ทั้งจากพรรคเพื่อไทยและกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ได้โต้ตอบด้วยการสร้างกระแสต่อต้านองค์กรอิสระ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองหรือแม้กระทั่งศาลยุติธรรมที่ทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญด้วยการสร้างกระแสไม่ยอมรับคำตัดสินและไม่ปฏิบัติตาม

ที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนเหตุการณ์สำคัญเพียงบางส่วนที่แสดงให้เห็นว่าประชาธิปไตยในประเทศไทยมีสถานะเช่นใด หากพิจารณาโดยใช้องค์ประกอบที่ชมิเตอร์และคาร์ล (Phillippe C. Schmitter and Terry Lynn Karl) อธิบายประชาธิปไตยของไทยในมิติปัจจุบันน่าจะเป็นประชาธิปไตยแบบดังนี้

1. ประชาชนแบ่งออกเป็นสองฝ่ายชัดเจนทั้งที่สนับสนุน และต่อต้านรัฐบาลและอีก

ส่วนหนึ่งที่นิ่งเฉย โดยไม่นำพากับสิ่งที่จะเกิดขึ้นและมองเห็นว่าประชาธิปไตยเป็นเรื่องไกลตัว

2. การเคารพกฎหมายสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่กฎหมายรับรองถูกละเมิด โดยใช้อำนาจรัฐประชาชนถูกลดทอนบทบาทในการมีส่วนร่วมหลายกรณี

3. การแสดงความคิดเห็นของพลเมืองถูกจำกัด โดยกลุ่มคนที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองและถูกต่อต้านจากฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยหรือคิดเห็นไม่ตรงกันมีมากขึ้น

4. การสนองตอบความต้องการประชาชนถูกกำหนดให้เฉพาะในพื้นที่ที่สนับสนุนพรรครัฐบาลและเพิกเฉยต่อประชาชนกลุ่มที่ต่อต้านหรือมีความเห็นที่ไม่ตรงกับรัฐบาล

5. เป็นการปกครองโดยพรรคการเมืองเสียงข้างมากการตัดสินใจดำเนินการใดเป็นไปเพื่อประโยชน์ของพวกพ้อง โดยไม่สนใจเสียงทัดทานจากฝ่ายตรงข้ามหรือเสียงข้างน้อย

6. ฝ่ายนิติบัญญัติใช้อำนาจเกินขอบเขตตามกฎหมายไม่ยึดหลักการถ่วงดุลอำนาจแก่กฎหมาย เพื่อประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องหวังประโยชน์ทางการเมืองเป็นที่ตั้งโดยไม่คำนึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ

7. การเสนอบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองการบริหารราชการ ทั้งภาคราชการ รัฐวิสาหกิจถูกเสนอชื่อแต่งตั้งและควบคุมโดยบุคคลที่มีอำนาจแท้จริงในพรรคการเมือง ทำให้ระบบการบริหารอ่อนแอประเทศชาติเสียประโยชน์ฝ่ายธนาธิปไตยเข้มแข็ง

8. การบริหารราชการไม่มีการกระจาย

อำนาจไปสู่องค์กรปกครองในรูปแบบต่างๆ อย่างแท้จริง แม้รัฐธรรมนูญจะกำหนดไว้แต่ก็ถูกละเมิดโดยรัฐบาลกลาง เพื่อประโยชน์ทางการเมือง

9. กระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลถูกทำลายโดยวิถีทางการเมืองไม่เคารพอำนาจตุลาการในการตรวจสอบถ่วงดุล ไม่ยอมรับการตรวจสอบจากองค์กรที่กำหนดขึ้น โดยรัฐธรรมนูญในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตนเอง

4. ความหมาย “ประชาธิปไตย” ในคำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อกล่าวหาของประชาชนและภาคประชาสังคม รวมถึงองค์กรต่างๆ ที่มีต่อรัฐบาลยุคที่ผ่านมาที่อยู่ภายใต้การกำกับในบริหารราชการแผ่นดินจนทำให้ประเทศไทยเสียหายหลายประการทำลายระบอบประชาธิปไตย และใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการครองอำนาจให้ยาวนานที่สุด โดยไม่สนใจจะเป็นวิธีการที่ถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ ความพยายามที่จะรักษาอำนาจก็เพียงเพื่อประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงอนาคตของประเทศ และแม้รัฐบาลจะพยายามอธิบาย โดยการโต้ตอบผ่านกลไกของรัฐและกลุ่มพรรคการเมือง ซึ่งเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลหรือแม้กระทั่งมวลชนที่ถือเป็นฐานกำลังสำคัญในการต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลใช้นักกฎหมายที่เป็นสมัครพรรคพวกอธิบายความหรือตีความกฎหมายผิดๆ ผนวกกับการสร้างกระบวนการชวนเชื่อในเรื่องต่างๆ ที่รัฐบาลกระทำลงไปมากเพียงใดถึงบ่งบอกถึงการไม่มีและไม่เคารพประชาธิปไตยของรัฐบาลนี้ได้เป็นอย่างดี ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้ความหมายอธิบายถึงหลัก

การของประชาธิปไตยไว้ในคำวินิจฉัยอย่างเป็นสำคัญและสมควรที่รัฐบาลจะต้องสำเหนียกนำไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ

ประชาธิปไตยที่แท้จริงในประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย ล้วนมีวัตถุประสงค์และมุ่งหมายที่จะออกแบบหรือสร้างกลไกในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในอันที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อีกทั้งสร้างระบบตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างองค์กรหรือสถาบันทางการเมือง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของประชาชนตามหลักการแบ่งแยกอำนาจที่แบ่งช่องทางการใช้อำนาจออกเป็น 3 ทางคือการใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภาการใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรีและการใช้อำนาจตุลาการทางศาล ดังจะเห็นได้จากความตอนหนึ่งที่ปรากฏในคำปรารภของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับพุทธศักราช พ.ศ. 2550 อันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ว่า “ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่จัดทำใหม่นี้มีสาระสำคัญ เพื่อให้บรรลุมิติวัตถุประสงค์ร่วมกันของประชาชนชาวไทยในการธำรงรักษาไว้ ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติการบำรุงรักษาศาสนาทุกศาสนาให้สถิตสถาพรการเกิดทุนพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและเป็นมิ่งขวัญของชาติการยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นวิถีทางการปกครองประเทศการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วม

ในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อย่างเป็นรูปธรรมการกำหนดกลไกสถาบันทางการเมือง ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามวิธีการปกครอง แบบรัฐสภา รวมทั้งให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระ อื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรม”

จากหลักการดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็น อย่างแจ้งชัดว่า เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีความมุ่งหมายที่จะให้องค์กรหรือสถาบันการเมือง ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องชอบธรรมมีความ เป็นอิสระ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชน ชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ไม่ประสงค์ที่จะให้องค์กรหรือสถาบันการเมืองใด บิดเบือนการใช้อำนาจโดยเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ปราศจากความชอบธรรมทุกรูปแบบ อีกทั้งไม่ ประสงค์ที่จะให้องค์กรหรือสถาบันการเมือง หนีบยกบทกฎหมายใดมาเป็นข้ออ้างเพื่อใช้เป็น ฐานสนับสนุนคำจูนในอันที่จะแสวงหาผล ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องจากการใช้อำนาจ นั้นๆ

ถึงแม้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะให้ถือเอามติฝ่ายเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ก็ตาม แต่หากกละเลยหรือใช้อำนาจอำเภอใจกดขี่ข่มเหง ฝ่ายเสียงข้างน้อย โดยไม่ฟังเหตุผลและขาดหลัก ประกันจนทำให้ฝ่ายเสียงข้างน้อยไม่มีที่อยู่ที่ยืน ตามสมควรแล้วไซ้ จะถือว่าเป็นการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างไร หากแต่จะกลับ กลายเป็นระบอบเผด็จการฝ่ายข้างมากขัดแย้ง ต่อระบอบการปกครองของประเทศไปอย่างชัดแจ้ง ซึ่งการใช้อำนาจอัดเบือนหรืออำนาจอำเภอใจ

ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่เข้ามา ใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน โดยให้ตั้งมั่นอยู่ บนหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตยอันเป็น อำนาจของปวงชนชาวไทย เพื่อให้แต่ละองค์กร หรือสถาบันการเมืองที่ใช้อำนาจดังกล่าวอยู่ใน สถานะที่จะตรวจสอบและถ่วงดุล เพื่อทัดทานและ คานอำนาจซึ่งกันและกันได้อย่างเหมาะสมมิใช่แบ่ง แยกให้เป็นพื้นที่อิสระของแต่ละฝ่ายที่จะใช้อำนาจ ตามอำเภอใจอย่างไรก็ได้ เพราะหากปล่อยให้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดโดย ปราศจากการตรวจสอบและถ่วงดุลแล้วย่อมเป็น ความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความเสียหายและ นำพาประเทศชาติให้เกิดเสื่อมโทรมลงเพราะความ ผิดหลงและมัวเมาในอำนาจของผู้ถืออำนาจรัฐ

ในการนี้อาจกล่าวได้ว่า องค์กรที่ทำหน้าที่ แทนผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ไม่ว่าจะป็นรัฐสภา คณะรัฐมนตรีหรือศาลล้วนถูกจัดตั้งขึ้นหรือ ด้รับมอบอำนาจมาจากรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น ดังนั้น การใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรเหล่านี้ จึงต้องถูก จำกัดขอบเขตทั้งในด้านกระบวนการ และเนื้อหา กรณิจึงมีผลให้การใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กร ทั้งหลายเหล่านี้ไม่สามารถที่จะขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญได้

ด้วยเหตุนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับที่ผ่านมา จึงได้นำหลัก นิติธรรมมากำกับกับการใช้อำนาจหน้าที่ของทุกฝ่าย ทุกองค์กร และทุกหน่วยงานของรัฐภายใต้หลักการ ที่ว่า นอกจากจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องตาม บทกฎหมายที่มีอยู่ทั่วไปแล้ว ยังจะต้องใช้อำนาจ และปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามหลักนิติธรรมด้วย

และตามบทกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร หรือหลักเสียงข้างมากเพียงด้านเดียวเท่านั้น หากแต่ยังจะต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรมควบคู่กันไปด้วยการอ้างหลักเสียงข้างมาก โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงเสียงข้างน้อย เพื่อหีบยกมาสนับสนุนการใช้ อำนาจตามอำเภอใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของผู้ใช้อำนาจท่ามกลางความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่มบุคคลกับผลประโยชน์ของประเทศชาติและความสงบสุขของประชาชนโดยรวม ย่อมจะนำไปสู่ความเสียหายและความเสื่อมโทรมของประเทศชาติ หรือการวิวาทบาทหมางและแตกสามัคคีกันอย่างรุนแรงระหว่างประชาชนและยอมขัดต่อหลักนิติธรรม รวมถึงการใช้กฎหมายและการใช้อำนาจทุกกรณีจึงต้องเป็นไปโดยสุจริตจะใช้โดยทุจริต ฉ้อฉลมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือวาระซ่อนเร้นมิได้ เพราะมิเช่นนั้นจะทำให้บรรดาสุจริตชนคนส่วนใหญ่ของประเทศอาจสูญเสียประโยชน์อันพึงมีพึงได้ให้ไปตกอยู่แก่บุคคลหรือคณะบุคคลผู้ใช้อำนาจโดยปราศจากความชอบธรรม

หลักนิติธรรม ถือเป็นแนวทางในการปกครองที่มาจากหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ อันเป็นความเป็นธรรมที่บริสุทธิ์ปราศจากอคติ โดยไม่มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของกฎหมายที่อยู่เหนือบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งรัฐสภาก็ดี คณะรัฐมนตรีก็ดีศาลก็ดีรวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานต่างๆ ของรัฐเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ

สังคมที่ดี พ.ศ. 2542จะต้องยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ (Phisitsakunchai, 2017 : 197-195)

ส่วนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน มิใช่การปกครองตามแนวคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และมีใช้การปกครองที่อ้างอิงแต่เพียงฐานอำนาจที่มาจากการชนะเลิศตั้งเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยยังมีองค์ประกอบสำคัญอีกหลายประการการที่องค์กรหรือสถาบันการเมืองในฐานะผู้ใช้อำนาจรัฐมักจะอ้างอยู่เสมอว่าตนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนแต่กลับนำแนวความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาปฏิบัติหาใช้วิธีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีความมุ่งหมาย เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยส่วนรวม ภายใต้หลักนิติธรรมไม่เนื่องจากประชาธิปไตยมิได้หมายถึงเพียงการได้รับเลือกตั้งหรือชนะการเลือกตั้งของฝ่ายการเมืองเท่านั้น เพราะเสียงส่วนใหญ่จากการเลือกตั้งมีความหมายเพียงสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งเท่านั้น หากเป็นเหตุให้ตัวแทนใช้อำนาจได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง และชอบธรรมตามหลักนิติธรรมแต่อย่างใด

5. สรุป

ประชาธิปไตยถูกใช้ในความหมายต่างกันหลายความหมายทั้งที่เข้าใจว่า เป็นการปกครองหนึ่ง ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจทางการเมืองนั้นเป็นของประชาชนเป็นผู้ใช้โดยตรงผ่านระบบการเลือก

ตั้งและประชาชนใช้สิทธินั้นผ่านทางผู้แทนที่ประชาชนเลือกให้เข้าทำหน้าที่แทนโดยประชาชนไม่มีสิทธิในการปกครองด้วยตนเองและประชาชนสามารถใช้อำนาจตัดสินใจในขอบเขตจำกัดของรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้รับรองสิทธิไว้ประชาธิปไตยจึงถูกนำมาใช้อธิบายระบบการเมืองหรือสังคมนิคมการปกครองในแต่ละประเทศ

หากความเข้าใจของคนไทยทั่วไปที่มีต่อภาพลักษณ์ของประชาธิปไตยนั้นก็คือ ในสังคมนิคมของคนหมู่มากต่างคนก็ต่างมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป เกณฑ์ตัดสินอำนาจสูงสุดของความต้องการหรือความประสงค์ของคนในระบอบนี้ก็คือเสียงข้างมากของประชาชน ดังนั้นประชาธิปไตยจะดีได้ก็อยู่ที่ประชาชนที่เป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้นว่า จะต้องเป็นคนดีและมี

ปัญญาวิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นใหญ่

วิกฤติของประเทศไทยปัจจุบันคือประชาธิปไตยที่ขาดนิติธรรม จึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องพยายามศึกษาว่า แท้จริงแล้วประชาธิปไตยคืออะไร มีข้อดีข้อเสียอย่างไร และช่วยกันแก้ไขข้อเสียและขยายผลของข้อดีเพื่อทำให้ประเทศไทยมีประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้ได้อย่างสอดคล้องกับหลักวิชาการชี้ให้เห็นถึงการปกครองโดยประชาชนโดยยึดเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ แต่ก็ต้องคุ้มครองและรับฟังเสียงข้างน้อยและการเดินควบคู่กันของประชาธิปไตยและหลักนิติธรรม เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

References

- Hirunto, U. (1999). *An Encyclopedia of Terms of Political Science*. Bangkok : Odeon Store.
- Phisitsakunchai, P. (2017). An Analytical Administrative Model Principle of TQM and Buddhist Management. *Dhammathas Academic Journal*, 17(3) Special Issue, 197-195.
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto). (2000). *The Learning Process to Develop People to Democracy*. Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Raksasat, A., et al. (1996). *Democratic Ideals of the Principles and the Many Countries*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- William A. (1981). *Riker, Democracy in Academic American Encyclopedia*, Princeton. N.J. : Arete Publishing.
- Wirasai. C., et al. (1997). *General Political Science*. Bangkok : Ramkhamhaeng University.

